

Õppeaine INIMENE JA RELIGIOON (1 kursus) - VALIKKURSUS

Õppeaine kirjeldus, sh lõimingu põhimõtted kursuste vahel ja aineüleselt, hindamise erisused

Valikkursus „**Inimene ja religioon**“ on gümnaasiumi valikaine, mida saab valida 10.–12. klassis. Kursuse maht on üks kursus (35 tundi). Eeldusaineid kursusel osalemiseks ei ole.

Kursuse eesmärk on kujundada õpilastes arusaam religiooni rollist inimese elus, kultuuris ja ühiskonnas ning toetada maailmavaatelse mitmekesisuse mõistmist. Kursuse käigus tutvutakse religiooni olemuse, funktsioonide ja ajaloolise kujunemisega ning käsitletakse maailma peamisi religioone, nende uskumusi, väärtusi, traditsioone ja mõju kultuurile ning ühiskonnale.

Õppetöö keskendub religioonide võrdlevale käsitlemisele ning inimese eksistentsiaalsete küsimuste, väärtushinnangute ja maailmavaatelist valikute mõtestamisele. Tähelepanu pööratakse religiooni ja kultuuri seostele, religiooni rollile ajaloos ning tänapäeva ühiskonnas, samuti religioonidevahelisele dialoogile, sallivusele ja kultuuridevahelisele mõistmisele.

Kursus viiakse läbi üksikkursusena. Teemad käsitletakse tervikliku õppeprotsessina, liikudes religiooni mõiste ja funktsioonide tutvustamisest maailma peamiste religioonide, eetiliste küsimuste ja tänapäevaste maailmavaatelist probleemide käsitlemisele. Õppetöö sisaldab arutelusid, tekstianalüüsi, juhtumiuuringuid, rühmatöid ning võimalusel kohtumisi erinevate usuliste või maailmavaatelist kogukondade esindajatega.

Aine lõimub ajaloos, ühiskonnaõpetuses, filosoofias, kirjanduses, kunsti ja kultuurilooga. Ajaloõppes omandatud teadmised aitavad mõista religioonide kujunemist ja mõju ühiskondade arengule. Filosoofiaga seostub kursus maailmavaatelist küsimuste, eetika ja inimese olemuse käsitlemise kaudu. Kirjanduse ja kunstiga lõimub kursus religioossete sümbolite, motiivide ja kultuuripärandi tõlgendamise kaudu. Ühiskonnaõpetusega seostuvad usuvabaduse, inimõiguste, sallivuse ja kultuurilise mitmekesisuse teemad.

Ainespetsiifilise eripärana käsitletakse religioone ja maailmavaateid neutraalselt, teaduspõhiselt ning erinevaid veendumusi austades. Kursuse eesmärk ei ole ühegi religiooni õpetamine ega usuliste veendumuste kujundamine, vaid religioonide ja maailmavaadete mõistmine kultuuri- ja ühiskonnaähtusena. Õppetöös väärtustatakse avatud arutelu, kriitilist mõtlemist ning erinevate seisukohtade lugupidavat käsitlemist.

Kursust hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud / mittearvestatud). Hindamisel arvestatakse õpilase osalemist aruteludes, iseseisvate ja rühmatööde sooritamist, analüüsiostkust ning kursuse õpitulemuste saavutamist. Arvestuse saamiseks peab õpilane täitma kursuse jooksul ettenähtud õppeülesanded ja osalema aktiivselt õppetöös.

Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Kursuse läbinud õpilane mõistab religiooni rolli inimese elus, kultuuris ja ühiskonnas ning teab maailma peamiste religioonide ja maailmavaadete põhijooni. Ta tunneb religioonide kujunemislugu, keskseid uskumusi, traditsioone ja väärtusi ning mõistab nende mõju inimeste identiteedile, käitumisele ja ühiskondlikele protsessidele.

Õpilane oskab võrrelda erinevaid religioone ja maailmavaateid, leida nende sarnasusi ja erinevusi ning analüüsida religiooni mõju kultuurile, ajaloole, kunstile ja ühiskonnale. Ta kasutab religiooni ja maailmavaadetega seotud põhimõisteid korrektselt ning oskab tõlgendada religioosseid sümboleid, tekste ja kultuurinähtusi nende ajaloolises ja kultuurilises kontekstis.

Kursuse läbinu oskab analüüsida eetilisi ja maailmavaatelisi küsimusi, põhjendada oma seisukohti ning osaleda argumenteeritud ja lugupidavas arutelus. Ta mõistab, et inimestel võivad olla erinevad usulised ja maailmavaatelised tõekspidamised, ning suhtub neisse sallivalt ja austavalt.

Õpilane väärtustab kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, inimõigusi, usuvabadust ning vastastikust mõistmist. Ta on avatud erinevate kultuuride ja traditsioonide tundmaõppimisele ning suudab kriitiliselt hinnata religiooni ja maailmavaadetega seotud teavet erinevatest allikatest.

Kursuse tulemusena kujuneb õpilasel teadlikum arusaam inimese püüdest leida elu mõtet, kujundada väärtushinnanguid ja mõtestada oma kohta maailmas. Ta oskab seostada religioonide ja maailmavaadete käsitlusi tänapäeva ühiskonna, kultuuri ning isikliku arenguga ning mõistab nende tähtsust inimkonna kultuuripärandi osana.

Kursus 1 õpitulemused ja õppesisu, konkreetsed lõimingu näited ja kõik erisused, mis on konkreetse kursusega seotud.

Õpitulemus:

Kursuse lõpuks õpilane:

Õppesisu:

Religiooni olemus ja kujunemine

- selgitab religiooni olemust ning selle rolli inimese, kultuuri ja ühiskonna arengus;
- tunneb maailma peamiste religioonide ja maailmavaadete põhijooni, uskumusi ja traditsioone;
- kirjeldab religioonide ajaloolist kujunemist ning nende mõju erinevate kultuuride arengule;
- kasutab religiooni ja maailmavaadetega seotud põhimõisteid korrektset;
- võrdleb erinevaid religioone ja maailmavaateid, tuues välja nende sarnasusi ja erinevusi;
- analüüsib religiooni mõju ühiskonnale, kultuurile, kunstile ja inimeste väärtushinnangutele;
- tõlgendab religioosseid sümboleid, tekste ja kultuurinähtusi nende ajaloolises ning kultuurilises kontekstis;
- arutleb eetiliste ja maailmavaatelistel küsimustel üle ning põhjendab oma seisukohti argumenteeritult;
- hindab kriitiliselt religiooni ja maailmavaadetega seotud teavet erinevatest allikatest;
- osaleb lugupidavalt aruteludes ning arvestab erinevate usuliste ja maailmavaatelistel seisukohtadega;

- Religiooni mõiste ja funktsioonid.
- Religiooni roll inimese ja ühiskonna arengus.
- Religioon kui kultuuri ja identiteedi kujundaja.
- Religiooni tekkimise ja kujunemise käsitlused.

Maailma peamised religioonid

- Hinduism.
- Budism.
- Judaism.
- Kristlus.
- Islam.
- Teised usundid ja religioossed liikumised.

Religioon ja kultuur

- Religiooni mõju kunstile, kirjandusele, arhitektuurile ja muusikale.
- Religioossed sümboolid ja rituaalid.
- Religioossed pühad ja kombed eri kultuurides.

Religioon, eetika ja maailmavaade

- Väärtused ja moraalnormid.
- Elu mõtte ja inimese olemusega seotud küsimused.
- Eetilised valikud ja maailmavaatelistel seisukohad.

- väärtustab kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, usuvabadust ja vastastikust mõistmist.

- Religiooni ja teaduse suhted.

Religioon tänapäeva ühiskonnas

- Religioon ja globaliseerumine.
- Usuvabadus ja inimõigused.
- Religioonidevaheline dialoog.
- Religiooni roll kaasaegses ühiskonnas.
- Sekulariseerumine ja mitmekultuurilisus.

Konkreetsed lõimingu näited

Ajalugu

- Religioonide kujunemise ja leviku seostamine ajalooliste sündmustega.
- Kristluse mõju Euroopa kultuuri ja riikluse kujunemisele.
- Religioonide roll maailma ajaloo pöördepunktides.

Ühiskonnaõpetus

- Usuvabadus ja inimõigused.
- Religiooni roll demokraatlikus ühiskonnas.
- Vähemusgruppide õigused ja kultuuriline mitmekesisus.

Filosoofia

- Inimese olemuse, elu mõtte ja moraali käsitlused.
- Religioosete ja filosoofiliste maailmavaadete võrdlemine.

- Eetiliste probleemide analüüsimine.

Eesti keel ja kirjandus

- Religioosete motiivide ja sümbolite käsitlemine kirjanduses.
- Arutlevate ja analüütiliste tekstide koostamine.
- Pühakirjatekstide mõju kirjandusele ja keelele.

Kunst ja muusika

- Religioosse kunsti, arhitektuuri ja muusika analüüsimine.
- Kirikukunsti, ikoonide ja sakraalarhitektuuri tundmaõppimine.
- Religiooni mõju Euroopa ja maailma kultuuripärandile.

Geograafia

- Religioonide levik maailmas.
- Religiooni mõju piirkondlikele kultuuridele ja eluviisidele.
- Palverännaku- ja pühapaigad.

Õppevara

Põhiõppematerjalid

- Eesti Vabariigi gümnaasiumi usundiõpetuse ja ühiskonnaõpetuse ainekavadega seotud õppematerjalid.

- Ringvee, Ringo. **Maailma usundid**. Tallinn: Koolibri.
- Tuulik, Tiiu (toim.). **Usundimaailm**. Avita.
- Smart, Ninian. **The World's Religions**. Cambridge University Press.
- Bowker, John. **World Religions**. DK Publishing.

Digitaalsed õppematerjalid

- Eesti Kirikute Nõukogu õppematerjalid.
<https://www.ekn.ee>
- Tartu Ülikooli usuteaduskonna õppematerjalid.
<https://usuteaduskond.ut.ee>
- UNESCO World Heritage Centre – religiooni ja kultuuripärandi materjalid.
<https://whc.unesco.org>
- BBC Religion.
<https://www.bbc.co.uk/religion>
- Encyclopaedia Britannica – Religions of the World.
<https://www.britannica.com>

Õpetaja koostatud materjalid

- Maailma religioonide võrdlustabelid.
- Juhtumianalüüsid ja arutelumaterjalid.

	<ul style="list-style-type: none">• Dokumentaalfilmide ja artiklite põhjal koostatud töölehed.• Religioosete tekstide, kunstiteoste ja kultuurinähtuste analüüsimaterjalid.
--	--